

СТАНОВИЩЕ

от проф., д-р Маргарита Габрашанска, ИЕМПАМ – БАН,
член на научно жури, назначено със заповед № 38/29.04.2022 г.

от Директора на ИБЕИ, БАН

Относно : дисертационния труд, озаглавен „Таксономия и разпространение на цестодите по птици в Афротропическата зоогеографска област“, с автор Яна Димитрова, ИБЕИ – БАН, за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Паразитология и хелминтология“

Дисертационният труд е структуриран по общоприетия начин, като отделните компоненти са логически свързани. Подчертана е важната роля на детайлното проучване на морфологията на вида като основополагаща за разрешаването на таксономични проблеми, на ревизирането на предходни находки, на географското разпространение и гостоприемниковия спектър на видовете хелминти.

Дисертационният труд разглежда една слабо проучена във фаунистично и таксономично отношение област - паразитофауната на птиците в Африка. Необходимостта от разработването на тази тема се дължи на голямото видово разнообразие на птиците в Африка и на системите хелминт-гостоприемник. Актуалността на изследването е свързано с избора на семейството на цестодите, които се приемат за едни от най-разпространените хелминти при птиците, а семейството като най-богато на видове от циклофилидейните цестоди. До този момент цялостен анализ по този проблем няма.

Литературният обзор показва изчерпателен и многообхватен преглед на наличната литература и автори. Докторантката е запозната със състоянието и насоките на изследванията по темата. Въз основа на литературната справка са направени изводи за неравномерното проучване на хелминтофауната на птиците от изследваните семейства. Установена е липсата на морфологични и метрични данни, както и на

цялостен анализ на гостоприемниковия състав, видовия спектър и разпространение на изследваните цестоди. Посочена е необходимостта от сравнително проучване на типови материали, съвременни преписания, изследване на нови материали, както и таксономични дискусии.

Уводът и литературния обзор дават обосновка за поставените цел и задачи. Целта е да се допълнят, актуализират и обобщят данните за видовото разнообразие и разпространение на цестоди от род *Cyclophilidae* по птици в Афротропическия регион. За осъществяването на целта са очертани 4 задачи, всяка от тях има свой приносен характер за изследването. Целта и задачите са добре формулирани, което е предпоставка за правилното методично изпълнение и обсъждане на резултатите. За осъществяването на задачите докторантката прилага интегриран методически подход, включващ 2 компонента - материали от хелминтологични сборки и новополучени материали от полеви изследвания в Република Габон и Федерална република Етиопия. Приложените методи са адекватни и на съвременно ниво.

Резултатите са коректно представени на базата на приложените методи. Те са онагледени с 25 таблици и 86 фигури. Изследвани са голям брой птици – от река Габон са 226 и от ФР Етиопия 74 екземпляра. Резултатите са оригинални и подчертават най-значимото от целта и задачите. Данните са анализирани прецизно и са подкрепени с оригинални, качествено изработени рисунки и снимки, систематизирани са в табличен вид. Проличава компетентността на Димитрова да анализира, дискутира и обобщава резултатите съобразно съвременните научни постижения при изследването на цестодите по птиците.

Дисертацията е комплексно изследване на важен и слабо проучен проблем. Редица неясни страни на взаимоотношенията паразит-гостоприемник, в частност цестоди-птици, таксономичния статус, морфологичната характеристика и разпространението на цестодозите по птиците се разглеждат на съвременно ниво. Напълно приемам представената справка за 8-те научни приноси на изследването. Приносите включват обосноваване на нови родове и видове цестоди, преписание на морфологията, изготвяне на аотиран справочен списък за видовия състав, разпространението и гостоприемниковия спектър на цестодите, анализирано е

разпределението цестодите по разреди гостоприемници/ птици. Освен това е актуализирано видовото разнообразие на птиците в Афротропическия регион.

Докторантката представя 3 публикации в авторитетни научни списания, с импакт фактор. Водещо е личното участие на Димитрова, доказано чрез участието ѝ като 1-ви автор в 3-те публикации. Димитрова има 3 участия в научни форуми. Представени са 5 цитирания на публикациите по темата.

Авторефератът отразява коректно основните раздели на дисертацията в синтезиран вид.

Заклучение.

Дисертационният труд е навременна оригинална разработка върху голям обем биологичен материал. Той показва, че Яна Димитрова е изграден специалист-паразитолог, със самостоятелна научна работа, и с възможности за решаване на значими паразитологични проблеми. Тя притежава сериозен научно-изследователски опит в областта на паразитологията. Дисертационният труд напълно отговаря на ЗРАСРБ, неговия правилник и на правилника на ИБЕИ. Давам напълно положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Яна Димитрова образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Паразитология и хелминтология“.

02.06.2022г.

/Проф. д-р М. Габрашанска/